

HUY ĐỘNG SỨC MẠNH CỦA TOÀN NGÀNH, TIẾP TỤC ĐẨY MẠNH HOẠT ĐỘNG BẢO VỆ VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA

5

TS. ĐẶNG THỊ BÍCH LIÊN*

Năm 2012 là năm toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta triển khai nhiều phong trào thi đua hướng tới chào mừng, kỷ niệm những ngày lễ lớn của dân tộc. Đây cũng là năm thứ hai, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tiếp tục thực hiện có hiệu quả Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng Cộng sản Việt Nam.

Trong năm qua, công tác quản lý nhà nước, chỉ đạo, tổ chức các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa của toàn ngành Di sản văn hóa đã luôn quán triệt đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, bám sát sự chỉ đạo, điều hành của Lãnh đạo Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và đạt được những thành tích nổi bật:

- 02 di sản văn hóa được UNESCO vinh danh (Tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương ở Phú Thọ - Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại; Mộc bản kinh Phật chùa Vĩnh Nghiêm - Di sản tư liệu thuộc Chương trình Ký ức Thế giới khu vực Châu Á - Thái Bình Dương).

- 30 hiện vật và nhóm hiện vật được công nhận bảo vật quốc gia (đợt 1); 24 di tích được xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt (đợt 2 và đợt 3); 47 di tích được xếp hạng di tích quốc gia; 33 di sản văn hóa phi vật thể được đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia (đợt 1).

- Hệ thống pháp luật về bảo vệ di sản văn hóa tiếp tục được hoàn thiện, với 01 Nghị định của Chính phủ (Nghị định số 70/2012/NĐ-CP ngày 18/9/2012 của Chính phủ quy định thẩm quyền, trình tự, thủ tục lập, phê duyệt quy hoạch, dự án bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh) và 03 Thông tư của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (Thông tư số 18/2012/TT-BVHTTDL ngày 28/12/2012 quy định chi tiết một số quy định về bảo quản, tu bổ, phục

Thứ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Đặng Thị Bích Liên phát biểu chỉ đạo Hội nghị tổng kết ngành Di sản văn hóa năm 2012 - Ảnh: Cao Quý

hồi di tích; Thông tư số 19/2012/TT-BVHTTDL ngày 28/12/2012 quy định loại di vật, cổ vật không được mang ra nước ngoài; Thông tư số 20/2012/TT-BVHTTDL ngày 28/12/2012 quy định về hồ sơ và thủ tục gửi nhận tư liệu di sản văn hóa phi vật thể, di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia) được ban hành. Ngoài ra, dự thảo Nghị định quy định tiêu chuẩn, quy trình, thủ tục hồ sơ đề nghị xét tặng danh hiệu "Nghệ nhân nhân dân", "Nghệ nhân ưu tú", cũng đang được khẩn trương nghiên cứu xây dựng để trình Chính phủ vào cuối quý II năm 2013...

- Hoạt động tu bổ di tích từng bước đi vào nề nếp và được nâng cao về chất lượng khi các quy định pháp luật được tuân thủ chặt chẽ hơn. Nhiều

* Thứ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

di tích đã được khai thác và phát huy có hiệu quả, trở thành những điểm du lịch hấp dẫn, tạo nên nguồn thu lớn (di tích Cố đô Huế và vịnh Hạ Long có doanh thu bán vé khoảng 100 tỷ đồng/năm).

- Hệ thống bảo tàng Việt Nam đến năm 2012 đã hình thành mạng lưới với 135 bảo tàng (trong đó có 15 bảo tàng ngoài công lập), lưu giữ gần 3 triệu tài liệu, hiện vật. Năm 2012, các bảo tàng trong ngành đã tiếp tục thực hiện đổi mới hoạt động, tích cực tham mưu cho lãnh đạo các Bộ, ngành, địa phương và trực tiếp tổ chức các hoạt động chuyên môn, nghiệp vụ nhằm hoàn thiện các dự án xây dựng mới bảo tàng; củng cố mọi mặt để đưa hoạt động của các bảo tàng vào nề nếp, không ngừng nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động.

- Việc kiểm kê di sản văn hóa phi vật thể đang được triển khai tại nhiều địa phương trên cả nước. Trong năm 2012, đã có 42 tỉnh, thành phố có báo cáo kết quả kiểm kê. Các tỉnh, thành phố tiến hành kiểm kê theo loại hình di sản, theo tộc người và theo khu vực địa lý, đã thống kê được 13.440 di sản văn hóa phi vật thể. Danh sách 10 di sản văn hóa phi vật thể dự kiến lập hồ sơ trình UNESCO giai đoạn 2012-2016 cũng đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

- Hoạt động hợp tác quốc tế về di sản văn hóa tiếp tục được củng cố và mở rộng về mọi mặt, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước ra thế giới.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đạt được, hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa vẫn còn một số hạn chế cần sớm khắc phục, đó là:

- Vẫn đề xảy ra một số sai phạm trong hoạt động tu bổ di tích do nguyên nhân buông lỏng quản lý, sự thiếu hiểu biết của người trông nom trực tiếp di tích với 2 vụ phạm tại di tích chùa Trăm Gian (Chương Mỹ, Hà Nội) và tại di tích đình Ngụ Nhuế (Văn Giang, Hưng Yên). Hiện tượng trộm cắp cổ vật tại các di tích còn diễn ra. Việc quản lý và sử dụng nguồn thu ở phần lớn các di tích vẫn tồn tại nhiều bất cập. Công tác lập quy hoạch khảo cổ, cấm mốc giới di tích chưa được các địa phương thực sự quan tâm.

- Mô hình quản lý di tích tại địa phương còn nhiều bất cập.

- Nhiều bảo tàng chưa thu hút được đông đảo khách tham quan, chưa trở thành một điểm

đến của khách du lịch do hoạt động còn thiếu sáng tạo, hấp dẫn, trưng bày chưa làm nổi bật những đặc trưng về lịch sử, văn hóa của các ngành, địa phương.

- Việc kiểm kê và lập hồ sơ khoa học di sản văn hóa phi vật thể tại các địa phương chưa đồng đều về chất lượng và bảo đảm tiến độ do những hạn chế, khó khăn về nhận thức, nhân lực và kinh phí.

Từ thực tiễn đó, trong thời gian tới, trước mắt là năm 2013, các đơn vị trong ngành Di sản văn hóa cần tập trung thực hiện tốt 05 nhiệm vụ trọng tâm sau đây:

1. Đẩy mạnh công tác quản lý nhà nước về di sản văn hóa, cụ thể:

- Làm tốt công tác quy hoạch cán bộ, trên cơ sở đó, quan tâm đào tạo, bồi dưỡng để xây dựng đội ngũ cán bộ của Cục và của ngành Di sản văn hóa đủ điều kiện và khả năng đáp ứng nhu cầu công tác;

- Tiếp tục hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về di sản văn hóa, đặc biệt là các văn bản có phạm vi điều chỉnh nhằm tăng cường hiệu quả công tác quản lý di tích, phát triển hoạt động bảo tàng, củng cố hệ thống bộ máy quản lý di tích ở các Bộ, ngành và địa phương;

- Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục về di sản văn hóa.

2. Tăng cường kiểm tra, đôn đốc và hướng dẫn triển khai các quy hoạch về bảo tàng, di tích ở các Bộ, ngành và địa phương;

3. Triển khai có hiệu quả Chương trình mục tiêu quốc gia trên lĩnh vực di sản văn hóa;

4. Lựa chọn một số mô hình tổ chức quản lý về di tích, di sản văn hóa phi vật thể và bảo tàng để kiểm tra, đánh giá, từ đó đúc rút kinh nghiệm, phục vụ công tác chỉ đạo, hướng dẫn nhằm củng cố, kiện toàn hệ thống bộ máy tổ chức của ngành;

5. Tăng cường phối hợp với Hội đồng Di sản văn hóa quốc gia, các tổ chức tư vấn và các nhà khoa học, nhằm huy động sức mạnh của toàn xã hội để tiếp tục đẩy mạnh sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa.

Cuối cùng, nhân dịp năm mới sắp tới, xin gửi tới toàn thể cán bộ ngành Di sản văn hóa và gia đình lời chúc sức khỏe, hạnh phúc và thành công./.